

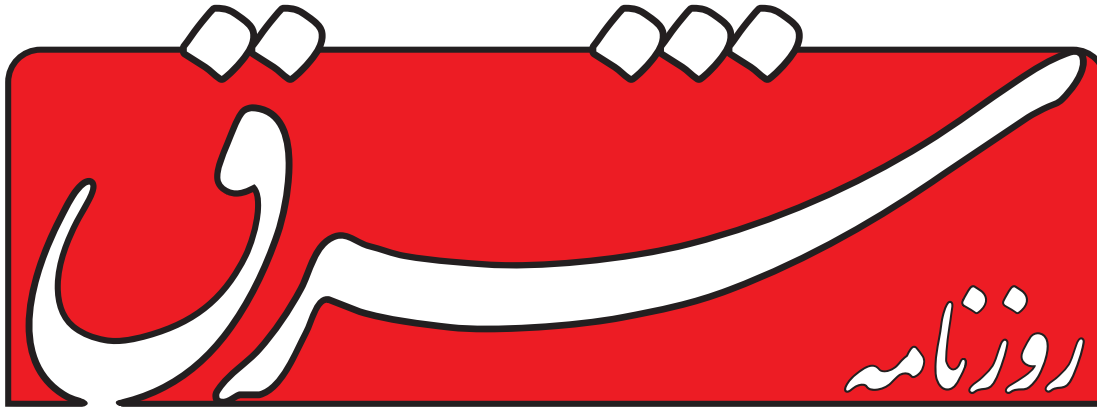

بررسی نشست دوروزه دوحه درباره آینده افغانستان در گفت‌وگوی «شرق» با محسن روحی صفت

تهران باید سوءمحاسبه خود را در قبال طالبان متوقف کند

عبدالرحمن فتح‌الهی: دوحه، پایتخت قطر که در سال‌های اخیر میزبان چندین دوره نشست‌های مختلف درباره افغانستان بوده، قرار است که امروز و فردا (۱۱ و ۱۲ اردیبهشت)، میزبان نشستی دیگر با حضور نمایندگان ویژه بیش از ۲۰ کشور در امور افغانستان باشد.

صفحه ۳

دوشنبه ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۲ • ۱۰ شوال ۱۴۴۴ • ۱ می ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۴۲ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

فروش و استفاده از فیلتر شکن جرم‌انگاری می‌شود یا نه؟ «شرق» این موضوع را به لحاظ حقوقی بررسی کرده است

دعوی دنباله‌دار بر سر فیلتر شکن‌ها

مریم لطفی: اختلاف نظرها میان موافقان و مخالفان محدودیت‌های اینترنتی ادامه دارد. وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات تاکنون مسئولیت مشکلات موجود را گردن گرفته و هر بار می‌گوید ماجرا خارج از اختیار و اراده اوست.

صفحه ۱۰

در «شرق» امروز می‌خوانید: مسخ یک جهان‌سومی بی‌آزار، جنگ بی‌پایان در باخمت، شورای ناشناس و یادداشت‌هایی از عبدالحسین طوطیایی، اردوان امیراصلانی، حمیدرضا اکبریور

پایان بگم بگم‌ها در شورای شهر تهران

جلسه ویژه شفافیت در بهشت

زلزله‌شناسی یا پیشگویی؟

واکنش وزارت صمت به یک گزارش

واکنش وزارت اقتصاد به یک گزارش

آذری جهرمی وزیر دیروز، هوادار امروز

فرجام «امین» پاستور

گزارش «شرق» از یک جلسه پرسروصدای استیضاح فاطمی امین با بیش از ۱۶۰ رأی از ادامه وزارت بازماند

صفحه ۲

سرمقاله

در خدمت و خیانت آمار

حجت میرزایی

بارها در همین ستون نوشته‌ام که دانش اقتصاد، تنها دانش شناخت رفتارها و پدیده‌های اقتصادی و تحلیل آنها و دانش شناسایی مسیر و فرایند سیاست‌گذاری‌های درست و انرژیک نیست، بلکه پیش از آن زبان گفت‌وگوی مشترک دولت و ملت، زبان مسلط دیپلماسی و عرصه ارزیابی هنرمندی و قابلیت‌های دولت‌ها در حل مسائل موجود است. زبان اقتصاد در بهره‌گیری از آمار بسیار ورزیده و مجرب است و بدون بهره‌گیری درست و اندیشیده از این ابزار قدرتمند، زبان سیاست‌مداران و سیاست‌گذاران الکن و بیان آنها نارساست. تولید و انتشار همگانی و سخاوتمندانه آمار و اطلاعات موثق، بهنگام، معنادار، روشنمند و برآمده از روش‌های موثق و تولیدشده در سازمان‌های مرجع و معتبر آماری بخشی از عقلانیت دولت‌های امروزی برای مسئله‌شناسی علمی و بخش مهم‌تری از سازوکار پاسخ‌گویی دولت‌ها، شفافیت و بهبود حکمرانی است. در دنیای امروز جز در بی‌دولتی و هرج‌ومرج یا شرایط بسیار خاص و غیرمتعارفی همچون ناامنی، جنگ یا خشونت‌های داخلی (مانند وضعیت امروز دولت‌های یمن، سودان یا لیبی) هیچ رفتار غیرمسئولانه‌ای بدتر از پنهان‌سازی آمار یا جلوگیری از انتشار عمومی داده‌های ضروری که گاهی ۶۰ سال سابقه انتشار دارند قابل معرفی نیست! حتی ضعیف‌ترین و ناتوان‌ترین دولت‌های غیردموکراتیک با وجود انتشار آمار ضروری، در صورت نیاز، به افواغ‌های آماری یا توجیه عملکردهای ضعیف یا فعالیت‌های انحرافی و حاشیه‌ای پرسروصدا و سرگرم‌کننده روی می‌آورند. برخی از سیاستمداران به‌جای بهره‌گیری اندیشیده و صادقانه از زبان آمار به افواغ‌های آماری متوسل می‌شوند که شناسایی و نقد آنها به یک مهارت ناگزیر برای کارشناسان اقتصادی تبدیل شده است. نکته مهم‌تر اینکه زبان بدن، مهارت خطابه و سخنرانی و سطح پیچیدگی و هوش فردی و اجتماعی، ظرفیت رسانه‌ای یا دانش آماری سیاستمداران کاملا در سطح و نوع افواغ‌ها نمایان می‌شود. شاید بتوان محمود احمدی‌نژاد (رئیس دولت‌های نهم و دهم) را یکی از سیاستمداران ایرانی صاحب سبک و نوع در پردازش حرفه‌ای افواغ‌های آماری و ارائه آمارهای نادرست با بهره‌گیری مؤثر از روان‌شناسی مخاطبان و زبان بدن معرفی کرد. اما به نظر می‌رسد دولت سیزدهم با همه نزدیکی‌های ایدئولوژیک و سیاسی و سهم کم‌سابقه مدیران احمدی‌نژاد در این دولت، میراث‌دار خلفی در این قابلیت نیست. پنهان‌سازی، آمارسازی و سخن‌پردازی‌های (افواغ‌رانه) دولت سیزدهم از پیشرفت‌های اقتصادی در عین سستی و سادگی به سطح شگفتی‌آوری رسیده است. رئیس دولت در خوزستان از وضعیت موجود به پیشرفت‌های خیره‌کننده برای دشمنان و موفقیت‌های بزرگ و غیرقابل قبول برای دوستان (نمایندگان کشورها خارجی) نام برد. آمارهای بی‌بُز و پیمان که یا در توقف و پنهان‌سازی گزارش‌ها و آمارنامه‌های رسمی بانک مرکزی و مرکز آمار ایران منتشر می‌شود یا در تقاضی آشکار با آن جزی اعتباری نهاد دولت و تکثیر شهروند عاصمی نتیجه‌ای ندارد. اما نگرانی بزرگ‌تر این است که رئیس‌جمهور و همکاران‌شان در دولت این آمار و اطلاعات نادرست و پرترار را باور کنند و مأموریت خود را تمام‌پایته بیکارند. برای بازیابی دامنه این رفتار اشتباه چند نمونه از پنهان‌کاری‌ها با آمارسازی‌های نادرست را نمونه می‌آورم:

- از دی‌ماه سال ۱۴۰۱ بانک مرکزی در اقدامی غیرمسئولانه انتشار گزارش‌های آماری-تحلیلی بخش مسکن را پس از حدود ۷۰ گزارش ماهانه متوقف کرد. بدیهی است این پنهان‌کاری هیچ تأثیری در روندهای واقعی بازار مسکن ندارد و تنها فرصت و امکان تحلیل را از کارشناسان، پژوهشگران و سیاست‌گذاران بخش مسکن خواهد گرفت.
- از ماه‌های آخر سال گذشته انتشار برخی گزارش‌های آماری اقتصاد کلان در مرکز آمار ایران نیز متوقف شده و دسترسی به آنها ناممکن شده است. البته در درگاه ملی آمار دلیل این توقف را تغییر سال پایه اعلام کرده‌اند که تاکنون سابقه‌ای نداشته و منطق علمی ندارد. همه داده‌ها و اطلاعات با تغییر سال پایه با یک کلید جایگزین می‌شوند.
- از اسفند که نقدها به عملکرد وزیر صمت افزایش یافت، دفاع از وی با عنوان موفقیت دولت در احیای واحدهای صنعتی غیرفعال تا امروز چهار بار و هر بار با رقمی بسیار متفاوت معرفی شد. هرچه فضای نقد تندتر و زمان استیضاح وی نزدیک‌تر شد، ارقام (بخوابید نرخ افواغ‌های آماری) هم بی‌مبنا و معیار افزایش یافت: ۲۳ اسفند، سخنگوی دولت، در سال ۱۴۰۱ بیش از دو هزار کارخانه فعال شدند.
- ۲۹ اسفند، رئیس‌جمهور، در سال ۱۴۰۱ بیش از سه هزار کارخانه فعال شدند.
- ۲ اردیبهشت، سخنگوی وزارت صمت، سه هزار واحد تولیدی تعطیل احیا شدند.
- ۷ اردیبهشت، رئیس‌جمهور، چهارهزار و ۲۰۰ واحد تعطیل در کشور احیا شد.
- اختلاف اولیوس و آخرین آمار در فاصله‌ای ۴۰ روزه که حدود ۲۰ روز آن همه کشور در تعطیلات نوروزی بوده فقط دوهزار و ۲۰۰ واحد تولیدی است!

ادامه در صفحه ۴

یادداشت

آیا کسب‌وکارها، بازوی اجرائی سیاست‌های فرهنگی هستند؟

منصور ساعی

در چند ماه گذشته حجاب از یک امر اجتماعی-فرهنگی به یک بحران سیاسی تبدیل شده و حکمرانی برای کنترل پوشش و حجاب زنان و دختران، علاوه بر تشویق و تذکر رسانه‌ای، به هشدار رصد دوربینی در خیابان و خودرو و همچنین پلمب مراکز خرید و فروشگاه‌ها و کسب‌وکارهایی می‌پردازد که به زنان بی‌حجاب خدمات اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی ارائه می‌کنند. اینجا این سؤال مطرح می‌شود که اصولاً یک کسب‌وکار و مرکز خرید، مسئول و بازوی قانونی اجرای سیاست‌های فرهنگی-اجتماعی دولت است؟ یعنی در هنگام دریافت پروانه فعالیت یک کسب‌وکار و راه‌اندازی یک فروشگاه، در اساسنامه آن، مسئولیت امر به معروف و نهی از منکر و تذکر اخلاقی و شرعی مانند رعایت حجاب و ارزش‌های اسلامی آمده است؟ به نظر می‌رسد که پاسخ این سؤال خیر است. در واقع وظیفه یک کسب‌وکار، ارائه خدمات اجتماعی و اقتصادی به شهروندان است نه تذکر، تنبیه، ترویج، تشویق یا تقبیح ارزش‌های فرهنگی و اخلاقی یک جامعه. اگر دولت با در اختیار داشتن تمام مکاتیب رسانه‌ای، هشدار، انتظامی، قضائی و قهری توانسته از تغییر ارزش‌های فرهنگی و سبک زندگی نسل‌های نو جلوگیری کند، چگونه یک کسب‌وکار می‌تواند روبروی مردم بایستد و هم نان خود را آجر کند و هم مسئولیت سنگین دولت را به دوش بگذرد. یک کسب‌وکار، کار اقتصادی و خلق ثروت می‌کند و مسئولیت تشویق و ترغیب یا بازدارندگی و جلوگیری از ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی را ندارد.

ادامه در صفحه ۱۱

یادداشت

هر چه فریاد دارید بر سر دلار بکشید

غلامرضا حداد

عضو هیئت علمی دانشگاه

ابراهیم رئیسی این هفته از تشکیل دبیرخانه‌ای در دولت خبر داد که قرار است روابط ارزی ایران با دنیا را تغییر داده و بند ناف دلار را بشرد تا هم ارزش پول ملی بیشتر شود و هم فعالیت‌های ایران در منطقه. احتمالاً اعضای تیم جراحی اقتصادی پس از شرحه شرحه کردن و شکافتن تمامی درزهای این بدن رو به احتضار، بالاخره توانسته‌اند به عامل اصلی بیماری پی ببرند: بند ناف دلار، حالا کافی است که آن را ببرند تا همه مشکلات اقتصاد ایران حل شود. اما حقیقتاً منشأ این کشف بزرگ تیم جراحی اقتصادی چه بوده است و پس از بریدن این بند ناف ناپاک و ملعون چه سرنوشتی در انتظار این بیمار است؟

۱- «استقلال» دال کانونی گفتمانی است که سیاست‌گذاری خارجی و اقتصادی جمهوری اسلامی ایران در درون آن تعریف شده است. درون این سازه گفتمانی، استقلال آرزوی دیرینه ایرانیانی تصویر شده است که همواره از مداخله اجانب در امور داخلی‌شان رنجور بوده‌اند و منابع‌شان توسط آنها به یغما رفته و این رنج در آنباشت رسوبی تاریخی درون فرهنگ سیاسی ایرانیان نمود یافته و «نه شرقی، نه غربی» که شعاری برگرفته از همان استراتژی موازنه منفی مصدقی است، به راهنمای روابط‌شان با بازیگران سیاسی و اقتصادی بین‌المللی بدل شده است. کارگزار جمهوری اسلامی ذیل این گفتمان، همواره بر ظیل استقلال کوبیده و تحقق آن را گواهی بر شایستگی و کارآمدی خود دانسته و «خودکفایی» و «جایگزینی واردات» را تنها راه نجات و «وابستگی متقابل» و «پیوستن به اقتصاد جهانی» و «توسعه صادرات» را عامل تیره‌روزی و مسیری رو به سرسپردگی تعریف کرده است.

ادامه در صفحه ۴

www.mci.ir

سیم‌کارت + امیلیون تومان هدیه در اپلیکیشن‌های کاربردی

خرید از shop.mci.ir و تمامی مراکز فروش و خدمات همراه اول